

Barometer stagneert door val van kabinet in crisistijd

EINDHOVENS DAGBLAD | dinsdag 09 maart 2010 | 02:44 | Laatste bijgewerkt op: dinsdag 09 maart 2010 | 02:49

Koen Drouen, Manpower: "Helaas zien we in Nederland nog geen overtuigend herstel van de uitzendmarkt."

De eerste periode van 2010 laat wel zien dat de krimp aan het afnemen is, maar echt een ommekeer naar groei zien we nog niet. Met name in de industrie, zien we dat de daling kleiner wordt. Dit zien we ook in een aantal andere Europese landen, waardoor er vertrouwen is dat het herstel onderweg is. Al eerder heb ik aangegeven dat met dit herstel de schaarste aan talent behoorlijk gaat toenemen. Door deze 'talent-mismatch' krijgen we straks een machtsverschuiving van werkgever naar individu. Daardoor zullen organisaties op een andere wijze talent moeten aantrekken en aan zich binden. Bedrijven moeten nog beter inzicht krijgen in wat mensen motiveert en in hun werkvoorkeuren, en vooral in de gevolgen die dit heeft voor hun talentstrategie. Bedrijven moeten begrijpen hoe om te gaan met de verschillende generaties bij het aantrekken, aannemen en managen van mensen. Het is niet meer mogelijk iedereen op een en dezelfde wijze te benaderen, er is maatwerk nodig. Omdat het individuele talent straks kan kiezen, worden voor bedrijven hun 'merk' en 'reputatie' als werkgever, steeds belangrijker. Kortom het hele speelveld gaat veranderen en je kunt hier maar beter op voorbereid zijn."

Peter Swinkels, voorzitter BZW:

"Een harde val van ons kabinet op een rampzalig moment. En jammer genoeg zijn ook de gemeentelijke verkiezingen hierdoor overschaduwd. Het herstel van onze economie vraagt om daadkrachtig bestuur met een breed draagvlak en is niet gebaat bij een demissionair kabinet dat alleen maar op de winkel past. En dat nota bene op een moment dat we nog midden in de crisis zitten. Zo wacht de deeltijd-WW op een besluit over verlenging en staat een aantal (bouw)projecten vanuit de crisis en herstelwet te popelen op groen licht. Op 9 juni treffen we elkaar opnieuw bij de stemlokalen voor de landelijke verkiezingen. Ik hoop dat daar een stabiele coalitie uit voortkomt, niet gehinderd door kortzichtig en populistisch stemgedrag. Voor dit moment vestig ik mijn politieke hoop op de aankomende colleges van B&W. Ook zij hebben te maken met teruglopende inkomsten van de gemeenten en de gemeentebesturen zullen nog veel meer dan in de afgelopen jaren echte keuzes moeten maken. Voor werkgevers is het belangrijk dat er stevig geïnvesteerd wordt in de lokale economie. Daar wordt tenslotte het geld verdiend dat uiteindelijk bijdraagt aan welvaart en welzijn. Door het politieke Haagse tumult stel ik mijn score voor deze maand iets naar beneden bij."

Prof. dr. Arjan van Weele, Hoogleraar Inkoopmanagement TU/e:

"De economische groei in de industrie zette ook de afgelopen maand door. De NEVI Purchasing Managers Index steeg van 54.8 in januari naar 55.2 in februari (een waarde boven 50.0 wijst op groei). Oorzaak: sterk aantrekkende ordervolumes en toename van voorraad volumes. Vooral de export deed het weer goed (export order index kwam uit op 60.4). Dit alles resulteerde in hogere productievolumes en hogere inkoopvolumes. De hiermee verband houdende vraag naar grondstoffen en halffabrikaten overtrof het aanbod, waardoor inkooprijzen de afgelopen maanden stegen. Oplopende levertijden wijzen op een goede bezettingsgraad van onze bedrijven. Dit alles betekent nog niet dat bedrijven nu meer winst maken en meer arbeidsplaatsen genereren. Dalende verkoopprijzen en arbeidsplaatsen geven aan dat veel industriële ondernemingen nog steeds scherp aan de wind zeilen. Verbetering van marges zal nodig zijn om duurzaam uit de gevarenzone te komen. Dat zal nog wel even tijd nemen, verwacht ik."

Henk van Rees, FNV Bondgenoten:

"Het kabinet is intussen gevallen, maar wat betekent dat nu voor onze regio? We zitten toch nog midden in een geweldige economische crisis, die onze regio ook hard treft. Daarom zou het goed zijn, dat de crisis- en herstelwet toch snel behandeld wordt door de Eerste Kamer. Want daarin staan een aantal financiële impulsen onder meer van belang voor de investeringen in de bouw. Een ander belangrijk punt betreft de deeltijd-WW. Deze regeling loopt per 1 april af. Verschillende duizenden werknemers in Zuidoost Brabant maken gebruik van deze regeling. Voortzetting van dit instrument is dus van groot belang voor onze regio. Anders vrees ik voor honderden extra ontslagen in deze regio en dat kunnen we ons absoluut niet permitteren. Een actieve overheid -ook plaatselijk- blijft in deze toch wat barre tijden zeer van belang. Een pluim in dit verband voor de gemeente Helmond, die een garantiefonds gaat instellen voor kleinere bedrijven in nood. Banken laten het immers nog steeds afweten als het gaat om het lenen van geld. Terwijl ze toch met miljarden gigantisch gesteund zijn met onze gemeenschapsgelden."

De val van het kabinet tenslotte biedt ook kansen. Immers het vermaledijde plan om de AOW en de aanvullende pensioenen te verhogen naar 67 jaar zal hoogstwaarschijnlijk niet meer behandeld worden. Dat biedt de kiezers in juni de mogelijkheid om hun stem mede te laten bepalen door welke keuzes de politieke partijen gaan maken als het gaat om de AOW en de andere gigantische bezuinigingen van 35 miljard. Er valt dus wat te kiezen."

Marc Fitters, Bossers & Fitters Bedrijfmakelaars:

"Het kabinet is gevallen. Sowieso vervelend, maar met name omdat een snelle goedkeuring op de voor de economie zo belangrijke crisis- en herstelwet nu niet mogelijk lijkt. De meeste maatschappelijke organisaties reageren bezorgd op de val van het kabinet. Transportorganisaties vrezen dat grote infrastructurele projecten door de val van het kabinet vertraging oplopen en roepen de politiek op om prioriteit te geven aan projecten die voor economisch herstel moeten zorgen. Zowel de vervoersorganisaties als diverse werkgeversorganisaties hopen dat de Eerste Kamer toch snel instemt met de crisis- en herstelwet. Met deze wet wil het kabinet procedures voor grote bouw- en infrastructurele projecten versnellen. De hiermee samenhangende forse investeringen zullen de economie een grote impuls geven. De periode van kabinet Balkenende IV typeerde zich door vallen en opstaan. Zo ook de huidige economie. En ondanks alle positieve geluiden op diverse gebieden blijft dat hoogstwaarschijnlijk ook nog wel even zo. Het gaat maar langzaam beter."

Willem Bourgonje, Joanknecht & Van Zelst:

"Het consumentenvertrouwen verzwakte afgelopen februari. De index kwam uit op -13, vergeleken met -10 in februari 2009. Dit blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Een verslechtering dus, helaas.

De kou in de voorbije maanden was er debet aan dat bouw- en installatiebedrijven in december en januari gemiddeld 9 dagen niet konden werken. Aannemers in grond-, weg- en waterbouw konden zelfs 22 werkdagen niets doen. We moeten daarnaast onderkennen dat niet alleen ontwikkelaars, aannemers, beleggers en banken hun investeringen in de bouw terugdraaien. Ook gemeenten en woningcoöperaties worden nu terughoudender. Voor de bouwwereld is het bijzonder van belang dat de crisis- en herstelwet zoals door het, inmiddels demissionaire, kabinet voorgesteld, de eindstreep in de Eerste Kamer haalt. Ook voor de Nederlandse economie in het algemeen is dit belangrijk. Onze economische groei wordt namelijk grotendeels gedragen door ontwikkelingen in Zuidoost-Azië. Onvoorstelbaar wat daar gebeurt. Voor onze regio is het een zegen; bedrijven als ASML, Neways, VDL ETG, GL Group, NTS Groep en KMWE plukken hier gelukkig de vruchten van. Dit geldt nadrukkelijk ook voor hun toeleveranciers. De uitzendbranche toont enig optimisme over de toekomst."

Wim Kuypers, Kuijpers Installaties:

"De bouwwereld loopt nu aan tegen terughoudende investeringen als gevolg van de economische crisis.

Het bedrijfsleven – met name hightech-bedrijven – veert wat op, maar dat leidt nog nauwelijks tot grote investeringsbereidheid. Woningbouw kampt met kosten, afzet en financierbaarheid van nieuwe projecten, ook daar geen grote bedrijvigheid. Het grootste gevaar schuilt in achterblijvende dynamiek in Nederland en Europa. Denken we dat we recht hebben op welvaart en dat de rest van de wereld ons die gunt?

Ik zou willen dat iedereen in onze bevolking beseft dat we zelf onze boterham moeten verdienen door producten en diensten die klanten waarderen en waar vraag naar is. En: meedoen door iedereen die kan. Het aantal mensen dat zo denkt moet toenemen anders is er straks geen kaas meer op ons brood. Geen voldoende dus van mij nog."

Jan van Deursen, CFS Bakel:

"Deze crisis vindt zijn oorsprong in Amerika; beter gezegd bij de Amerikaan die zijn hypotheek verplichting niet kon nakomen. In feite was het niet alleen de hypotheekaflossing maar ook de maandelijks creditcard betaling; de creditcard werd vaak gebruikt om gaten op te vullen. Dit 'statussymbool' heeft vele Amerikanen de das omgedaan. Voordat men daadwerkelijk door had hoe hoog de creditcardrekening was, was het vaak te laat. De tarieven voor het overschrijden van de kredietlimiet waren niet vastgelegd of gereguleerd en dus zijn die altijd torenhoog. Vóór de crisis hebben de meeste Amerikanen altijd netjes hun maandelijks creditcard rekeningen betaald, en zijn dus altijd trouw aan hun creditcardleverancier geweest. Nu dit vanwege de crisis niet altijd meer mogelijk is, bestaat er totaal geen begrip voor en loyaliteit van de creditcardleverancier richting klant. De Amerikaanse regering heeft er zich nu mee bemoeid en komt op voor de rechten en het welzijn van de consument aangaande creditcard gebruik. Men heeft in Amerika een nieuwe wet aangenomen, de 'Congres's Credit Card Act 2009'. Deze houdt onder meer in dat er een limiet gesteld wordt aan de hoogte van te berekenen rente en over de limietkosten.

Eindelijk weet men dat dit gemakkelijke betalingsmiddel zonder een goede zelfcontrole je in de financiële problemen kan brengen, en als dit desastreuze vormen aan gaat nemen, treden er regeltjes in werking die dit voorkomen of limiteren. Een groot gevolg hiervan is dat de Amerikaanse consument nu voorzichtiger en zich meer bewust is van de potentiële problemen, en daarom een andere start maakt vanuit deze status quo situatie. Deze mentale en min of meer gedwongen verandering zal naar verwachting een iets langzamere opleving van de economie teweegbrengen, maar deze zal wel meer solide zijn. Het overdadig spenderen op kredietbasis zal dus minder worden, wat direct merkbaar is. Het consumentenvertrouwen is in februari gedaald ten opzichte van een maand ervoor. Zoals gezegd staat de Amerikaanse consument centraal in de start van de crisis en zal ook weer een centrale rol spelen in de terugkeer van de economie. Vandaar ook de belangstelling voor deze globale 'graadmeter'."

Jan Kusters, De Lage Landen:

"De eerste twee maanden van dit jaar geven een positiever beeld dan het laatste kwartaal van 2009, maar het herstel blijft nog steeds fragiel. Als leasemaatschappij merken wij heel snel de veranderingen in de economie. Het leasen van bedrijfsmiddelen is een belangrijke economische indicator. Bedrijven investeren in productiemiddelen als de vraag naar producten toeneemt of als er minimaal een positieve verwachting is. Bedrijven hebben vanaf eind 2008 maximaal bezuinigd, investeringen uitgesteld en doorgewerkt met bestaande productiemiddelen. Dit herstelt zich nu enigszins waarmee het dieptepunt achter ons lijkt te liggen. Het kan vanaf nu dus alleen maar beter gaan. Met het vallen van het kabinet is bovendien een einde gekomen aan een periode van besluiteloosheid. Dit kabinet was niet langer in staat daadkrachtig te regeren en dan is het beter dat er snel ruimte wordt gemaakt voor een nieuwe frisse regering die wat mij betreft zo snel mogelijk aan de slag gaan om te doen waarvoor ze staan opgesteld: regeren, keuzes maken die ons land er weer bovenop helpen."

Jan Pelle, BOM:

"Zeer voorzichtig optimisme kenmerkt de ontwikkeling van de Brabantse economie. Eigenlijk ervaren wij bij de N.V. Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM) twee bewegingen. Enerzijds wordt er een stevig beroep gedaan op het MKB Innovatiefonds Brabant voor leningen, hetgeen duidelijk maakt dat in de kern gezonde MKB bedrijven nog steeds ernstig nadelige gevolgen ondervinden van de economische crisis. Anderzijds verzoeken veelbelovende ondernemers ons om financieel te participeren in prachtige nieuwe bedrijven, wat duidt op vertrouwen in de toekomst. Zulke ondernemers kloppen niet tevergeefs aan bij de BOM. De economie ontwikkelt zich bescheiden in positieve zin, maar het economisch herstel is fragiel.

Hans Duisters, Sioux Embedded Systems:

"Met 6 miljoen inwoners, een actieve populatie van 2,9 miljoen mensen en een bruto binnenlands product van 157 miljard Euro heeft de driehoek Eindhoven, Leuven, Aken (ELAt) een behoorlijke kritische massa. ELAt behoort samen met München en Stuttgart tot de drie R&D hotspots van Europa. Bedrijven die een locatie voor een toekomstig R&D centrum zoeken, zoeken naar regio's met sterke competenties om hun activiteiten op aan te haken. In Europa zie je dan Duitsland voor de automotive, Finland voor de mobiele toepassingen, Frankrijk voor de luchtvaart, de UK voor veiligheid systemen en Denemarken voor duurzame energie.

De ELAt regio onderscheidt zich doordat zij de meest intelligente, geavanceerde en nauwkeurige machines ter wereld kan maken! Bedrijven als ASML, FEI, Philips Healthcare, Icos, MuTracx, Oerlikon, Stork en Trützschler zijn hier het levend bewijs van. Als ik een aanzet tot Nederlands industriebeleid zou mogen geven zou ik deze specifieke industrie waar we sterk in zijn en waar het swingt, nog verder stimuleren. ELAt het Mekka van de High Tech machinebouw! De sleutel tot dit succes is samenwerken. De Stichting Bielat brengt deze regio jaarlijks in een mooi congres dichterbij elkaar. De geluiden bij zowel de OEM-ers als de toeleveranciers in de ELAt regio worden positiever. De barometer stijgt langzaam maar zeker.

Geert Hurks, Hurks Bouwgroep:

De vorst is nog maar net uit de grond of het kabinet valt. Hoewel er geen verband is tussen het een en het ander. Natuurlijk is er geen 'normale' relatie tussen het een en het ander maar voor de bouwnijverheid zijn dit wel gebeurtenissen die er toe doen. Over de winterkou is al voldoende gezegd. Het vallen van het kabinet kan en zal zeker nadelige gevolgen hebben voor de bouwnijverheid. Enkele voorbeelden hiervan zijn: het op losse schroeven komen staan van de crisis- en herstelwet die de bouwnijverheid een extra stimulans zou moeten geven. De haast onmogelijk geworden financierbaarheid van nieuwe ziekenhuizen waardoor plannen terug op de plank zullen worden gelegd. En als laatste voorbeeld; de kans op een succesvolle deeltijd-WW voor de bouw zal door de val van het kabinet afnemen. Maar ach wie weet zijn de wonderen de wereld nog niet uit. Met FC Eindhoven als kersverse periodekampioen en met een nieuw gemeentebestuur in aantocht komt er wellicht toch een nieuw stadion. Een waar je kunt voetballen en kunt hockeyen. Iedereen blij en goed voor de bouwnijverheid!

Hans van Engelen, Restaurant De Kempnaer:

Maart roert zijn staart! Slaat dit gezegde alleen op het weer of kunnen we dit ook voor de economie toepassen? Een ding is zeker een vergelijking met de regering 'démisionair' is zeker te maken en dan moeten we het nog niet over de gemeenteraad verkiezingen hebben.

Al met al geven onstabiele overheden geen positieve bijdragen aan een moeilijke tijd zoals we nu in verkeren. In de horeca is men de regeltjes van de verschillende instanties al meer dan beu, nu weten we nog steeds niet hoe nu verder met het rookverbod, na de verkiezingen is dit verbod misschien wel weer van "KLINKer"baan, tenminste als het aan de VVD ligt? Maar er zijn ook berichten dat de lente toch al weer in aantocht zou zijn en dat geeft weer een enorme positieve impuls voor de horeca, de mensen krijgen weer zin in terrasjes, binnenkort zijn de eerste zuiglammeren, tuinboontjes en hopscheutjes er weer. Dus genieten moeten we toch gewoon blijven doen, zo kunnen we met zijn allen enthousiast.